

informational technology is realized as individual method of working with information. It is stated that management information systems for publishing are classified by direction of application and the functional purpose; specific information technology within any information system is given as an individual way of working with the information; it is said that the use of information systems, which can optimize the work of publishing company is the main step towards improving the efficiency of its management. The main structural levels of desktop publishing (hardware level, software level, user's level) and their main production functions which can be used during editor's works with manuscripts are enumerated and possibilities of information management systems which can be used by future professionals in the area of editing and publishing in the process of search, perception, analysis and usage of necessary information of their professional direction are given.

Key words: information systems, information management systems publisher, Desktop Publishing, future specialists in publishing and editing.

Рецензент: Слюсаренко Н.В.

УДК [378.016 : 796 - 056.22]

Грибок Н.М.*

ДОСВІД УПРОВАДЖЕННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ФОРМ І МЕТОДІВ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОЇ МЕДИЧНОЇ ГРУПИ

У цій статті розглянуто можливості застосування інтерактивних форм і методів навчання в процесі теоретичної підготовки з фізичного виховання студентів спеціальної медичної групи. Показано приклади застосування інтерактивних методів навчання в рамках факультативного курсу з фізичного виховання зі спрямованістю на підвищення рівня сформованості культури здоров'я студентів спеціальної медичної групи. Установлено, що запропоновані інтерактивні форми та методи дозволяють більш глибоко та якісно засвоювати навчальний матеріал, сприятимуть його творчому використанню у контексті формування культури здоров'я студентів спеціальної медичної групи.

Ключові слова: інтерактивні форми та методи навчання, студенти спеціальної медичної групи, здоров'я, культура здоров'я.

Суспільна практика сьогодення відзначається не тільки високими технологіями, а й складністю вимог до спеціалістів, які її забезпечують. Сучасні вимоги до фахівця породжують нові підходи до його підготовки [3].

Як відомо, сьогодні актуальним є перехід від пасивних форм навчання до активних, творчих, де студент виконує активну роль суб'єкта пізнавальної діяльності. У цьому контексті зростає зацікавленість в інноваційних технологіях навчання, серед яких вагоме місце посідають інтерактивні технології [2].

Активні й інтерактивні форми навчання є найважливішою складовою якісної освіти і сприяють формуванню та «вихованню» першокласних, висококваліфікованих, конкурентоспроможних спеціалістів, які на виході з вищого навчального закладу мають не тільки знання і певний досвід вирішення робочих завдань, але й відповідний розвиток в необхідній мірі професійної та «універсальної» компетенції [1, с. 76].

Проблему інтерактивного навчання досліджували Н. Анненкова, С. Амеліна, С. Бізяєва, Н. Бутенко, М. Валеева, Н. Герасимова, Л. Даниленко, Д. Добриніна, Л. Корнеєва, А. Колот, І. Куришева, О. Мітькіна, М. Пащенко, Е. Погребная, В. Ревенко, О. Сидоренко, С. Сисоева, О. Січкарук, І. Тяллева та ін. Проте дотепер ученими не приділялося належної уваги застосуванню інтерактивних методів навчання щодо формування культури здоров'я студентів спеціальної медичної групи.

* Грибок Н.М.*

Метою статті є ознайомлення з можливостями застосування інтерактивних форм та методів навчання у процесі вивчення факультативного курсу з фізичного виховання студентів спеціальної медичної групи у контексті формування культури їх здоров'я.

Пропонуємо розгляд застосування таких інтерактивних форм і методів навчання: лекція вдвох, лекція із задалегідь запланованими помилками, «круглий стіл» на прикладі додаткового матеріалу змістовних ліній «Духовне здоров'я», «Психічне здоров'я» та «Фізичне здоров'я» у процесі вивчення факультативного курсу з фізичного виховання студентів спеціальної медичної групи на базі Донбаського державного технічного університету.

Інтерактивні методи навчання – це методи, в основі яких лежить спілкування. Результатом такого спілкування є вирішення проблеми, розв'язання задачі, знаходження шляхів вирішення критичної ситуації. Головним є те, що спілкування у навчальному процесі не є просто обміном думками або знаннями, на основі такого обміну активізується інтелектуальна діяльність, народжується нове знання, формується вміння насамперед використовувати теоретичні знання у конкретній ситуації, комбінувати знання з різних галузей, зважати на думку іншої людини, колективно працювати над вирішенням проблеми, приймати чужий досвід, брати на себе відповідальність за прийняте рішення, за результати власної дії, керувати та підкорятися, вгамовувати власні амбіції в ім'я загальної справи [3].

Важливе місце при викладанні теоретичного матеріалу запропонованого нами факультативного курсу з фізичного виховання для студентів спеціальної медичної групи відіграє лекція вдвох. Характерологічною особливістю цього виду лекції є те, що навчальний матеріал проблемного змісту подається студентам у живому діалогічному спілкуванні двох викладачів.

Перевагою лекції вдвох порівняно з іншими також є те, що під час неї обговорюються теоретичні питання з різних позицій двома спеціалістами, наприклад теоретиком і практиком, прихильником або противником тієї чи іншої точки зору тощо [4]. Використання лекції удвох є ефективним для формування теоретичного мислення, виховання переконань у студентів, а також, як і при проблемній лекції, розвивається вміння вести діалог, студенти вчать культури ведення дискусії [4].

Дві позиції, запропоновані лекторами, іноді викликають неприйняття самої форми навчання, оскільки вимагають від студентів самостійного вибору однієї точки зору й обґрунтування своєї позиції [4]. Саме тому для обговорення ми добираємо такі питання, які потребують різнобічного розгляду.

Наведемо приклад фрагменту діалогу двох викладачів щодо питання «Можливості формування духовного здоров'я у процесі фізичного виховання». Для зручності пропонуємо розглядати викладачів таким чином: викладач I, викладач II. Після того, як викладач I поставив студентам проблемне питання, починається дискусія між викладачами. Викладач I: «Фізичне виховання посідає важливе значення у житті кожної людини. Без нього людина не змогла б бути фізично розвиненою та здоровою. Фізичне виховання, спрямоване на розвиток фізичних якостей людини, також виховує вольові якості, необхідні рухові вміння, але не в змозі впливати на внутрішній (духовний) світ людини». Викладач II: «Я цілком не погоджуюсь з викладачем I. Так, фізичне виховання переважно спрямоване на фізичний розвиток та зміцнення й збереження соматичного (тілесного) здоров'я людини. Разом із тим не слід забувати, що саме за рахунок навчання організації свого способу життя, старанності та наполегливості в заняттях фізичними вправами виховується також організація духовного світу людини. Уявімо собі, що, наприклад, під час гри у футбол один гравець штовхнув або ненавмисно вдарив гравця іншої команди. Правила змагання вчать не відповідати подібними діями, бути витриманим і не злитись на гравця, який повів себе некоректно. Такі випадки вчать

молоду людину прощати, не виявляти агресії, не приховувати злобу та бажання помститися».

Викладачі й у подальшому намагаються відстоювати власну думку, таким чином змушуючи студентів замислитись та визначитись у власній думці із зазначеного питання. Важливим тут також є скоординувати думки студентів до правильної відповіді. Після того як викладачі закінчили дискусію, студентам надається змога обґрунтовано висловити власні позиції. Таким чином, викладачі мають можливість перевірити, чи спрацював такий підхід, й у разі, якщо він спрацював не повністю, намагаються продовжити лекцію, наводячи більш яскраві аргументи на користь правильної відповіді.

При вивченні факультативного курсу зі студентами спеціальної медичної групи також застосовуємо лекцію із заздалегідь запланованими помилками. Наведемо фрагмент застосування такої лекції на тему «Особливості адаптації молодих фахівців до професійної діяльності». Відомо, що адаптаційний період на перших кроках на робочому місці після закінчення ВНЗ буває достатньо важким для більшості молодих спеціалістів. Це відбувається у зв'язку з тим, що молода людина, потрапляючи до нового колективу, зіштовхується зі значними вимогами до себе та необхідністю підвищення власної відповідальності, з відмінностями між тим, до чого її готували, та професійною діяльністю випускника. Отже, молодий спеціаліст, намагаючись упоратись із покладеними на нього обов'язками, а також справити гарне враження відносно себе перед іншими фахівцями, часто забуває про збереження, а тим більше про зміцнення власного здоров'я. Саме у перший рік роботи може значно погіршитись здоров'я молодих фахівців, враховуючи вже наявне у них захворювання. Це, як правило, відбувається у зв'язку з підвищенням навантаження на психіку людини, зумовленим зміною специфіки фізичної та розумової діяльності.

Ураховуючи вищезазначене, вкрай важливо в останні роки навчання студентів у ВНЗ попередити їх про можливі помилки у майбутній професійній діяльності, які можуть негативно позначитися на їхньому здоров'ї. Отже, застосовуючи лекцію із заздалегідь запланованими помилками, ми закладаємо у зміст лекції певну кількість помилок (у цьому випадку переважно поведінкового характеру), які важко одразу помітити, і повідомляємо студентів про них тільки наприкінці заняття.

Таким чином, викладач, розповідаючи про особливості адаптаційного періоду на робочому місці, робить помилки, які стосуються проблеми збереження та зміцнення здоров'я молодих фахівців. Наприклад, надає інформацію студентам про те, що на початку перших тижнів роботи потрібно повністю віддатися роботі, щоб працівника ніщо не відволікало, зосередитись на ставленні до себе інших працівників, і в разі якщо здалось, що комусь із співробітників молодий спеціаліст не зовсім сподобався, слід будь-що негайно домагатись його доброзичливого ставлення до себе. Те саме стосується безпосереднього начальника. Якщо ж молодий фахівець стомився, можна пожертвувати ранковою гімнастикою або навіть на деякий час припинити дотримуватись індивідуальної оздоровчої системи, яка виконувалася протягом навчання у ВНЗ.

Після того як викладач надав студентам певну інформацію, він повідомляє, що у процесі лекції ним навмисно було зроблено декілька суттєвих помилок, і просить студентів, поміркувавши (пригадавши) з самого початку лекцію, знайти у сказаному викладачем суттєві помилки. Вислухавши думки студентів, викладач підбиває підсумки та уточнює, у чому саме полягали ці помилки.

Теоретична частина заняття факультативного курсу зі студентами спеціальної медичної групи також нами проводиться у вигляді «круглого столу». В основі цього методу лежить принцип колективного обговорення проблем. Головна мета таких занять полягає в тому, щоб забезпечити студентам можливість практичного використання теоретичних знань [4].

Під час круглого столу кожний студент має змогу висловитись із приводу зазначених питань. Так говорячи про духовні прояви, зокрема співчуття, повагу, толерантність тощо, студенти висловлювали різні погляди. Переважна більшість студентів характеризувала співчуття як прояв доброти, бажання допомогти людині тощо.

Викликало певну несподіваність те, що деякі студенти виправдовували жорстокість. Разом із тим слід зазначити, що навіть думки цих студентів суттєво відрізнялися. Так, Максим Л. висловив думку, що жорстокість щодо певної категорії людей є цілком доцільною. Максим пояснив, що сьогодні, щоб вижити, потрібно бути нахабним, а іноді навіть жорстоким, оскільки якщо не «з'їси суперника ти, з'їдять тебе».

Звичайно, такий вислів Максима Л. викликав багато виправданої критики з боку його товаришів. Наприклад, Сашко О., засуджуючи думку Максима, наполягав на тому, що не можна жити за такими правилами, оскільки тим самим обернеться ставлення до Максима. Виживання таким чином нівечить у духовному сенсі саму людину та завдає багато шкоди іншим людям. Після того як студенти обговорили цей вислів, пролунав наступний суперечливий погляд Євгена Н. Він зауважив, що не можна бути таким радикальним, як Максим. Разом із тим існують випадки, коли жорстоку людину можна привести до тверезого мислення тільки за умови такого ж ставлення до неї. Після тривалого висловлювання значною кількістю студентів власних думок, які частково погоджувались із думкою Євгена або не погоджувалися зовсім (мотивуючи тим, що якщо ми будемо ставитися до жорстоких людей так само, ми самі їм будемо уподібнюватись), Оксана Ч. внесла пропозицію розрізнити поняття «жорсткість» і «жорстокість».

Отже, за допомогою круглого столу кожен студент, прагнучи висловити власну думку з надзвичайно важливих життєвих питань, намагається глибоко аналізувати це питання, а це у свою чергу дозволяє замислитись деяким студентам, які виправдовували жорстокість, по-іншому поглянути на зазначену проблему.

Таким чином, застосування вищезазначених інтерактивних форм і методів навчання в процесі вивчення факультативного курсу з фізичного виховання сприяє більш якісному та глибокому засвоєнню студентами навчального матеріалу з питань формування, збереження та зміцнення всіх аспектів здоров'я (духовного, психічного, фізичного), а отже відіграє важливу роль у підвищенні рівня культури здоров'я студентів спеціальної медичної групи.

Перспективи подальших досліджень полягають у пошуку найбільш ефективних форм і методів навчання при викладанні факультативного курсу з фізичного виховання студентів спеціальної медичної групи.

Література:

1. Анненкова Н. В. Интерактивные методы обучения как фактор развития профессиональных компетенций / Н. В. Анненкова // Научный вестник МГИИТ. – 2010. – Т. 6. – № 4. – С. 74-76.
2. Ревенко В. Интерактивні технології навчання на сучасному етапі. Теорія і практика [Електронний ресурс] / Вікторія Ревенко. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Nz_p/88/statti/49.pdf.
3. Січкарук О. Интерактивні методи навчання у вищій школі [Електронний ресурс] / Олена Січкарук. – Режим доступу: <http://www.twirpx.com/about/search/?searchid>.
4. Погребная Е. Н. [Электронный ресурс] / Е. Н. Погребная – Режим доступа: Психолого-педагогические основы активных методов обучения <http://tnaia.narod.ru/sk/> 12.03.2010.

Грибок Н. Н.

ОПЫТ ВНЕДРЕНИЯ ИНТЕРАКТИВНЫХ ФОРМ И МЕТОДОВ ОБУЧЕНИЯ
СТУДЕНТОВ СПЕЦИАЛЬНОЙ МЕДИЦИНСКОЙ ГРУППЫ

В данной статье рассмотрены возможности применения интерактивных форм и методов обучения в процессе теоретической подготовки по физическому воспитанию студентов специальной медицинской группы. Показаны примеры применения интерактивных методов обучения в рамках факультативного курса по физическому воспитанию с направленностью на повышение уровня сформированности культуры здоровья студентов специальной медицинской группы. Установлено, что предложенные интерактивные формы и методы позволяют более глубоко и качественно усваивать учебный материал, способствуют творческому его использованию в контексте формирования культуры здоровья студентов специальной медицинской группы.

Ключевые слова: интерактивные формы и методы обучения, студенты специальной медицинской группы, здоровье, культура здоровья.

Gribok N. N.

THE EXPERIENCE OF INTRODUCING INTERACTIVE FORMS AND METHODS OF TEACHING
OF STUDENTS OF A SPECIAL MEDICAL GROUP

The article considers the possibility of using interactive forms and methods of teaching during holding theoretical lessons in physical training of students of a special medical group. Examples of using interactive forms and methods of teaching of students of a special medical group in physical training, are shown, such as: lecture together, lecture with premeditated errors, «round table» in case of additional material of theoretical section of the educational program for physical education students of special medical group that is a part of meaningful lines «Spiritual Health», «Mental Health» and «Physical Health». It is determined that proposed interactive techniques allow to effectively implement training, educational and development functions of the pedagogical process, facilitate deeper and with higher quality of learning on formation, preservation and strengthening of all aspects of health (spiritual, mental, physical), developing and improving intellectual skills, productive and creative thinking, and can actively shape the professional social skills of future professionals. The use of interactive methods of teaching not only helps to assimilate knowledge better but also promotes creative development, which is essential for improving the individual health system. For teacher such way of organizing training is an effective way of receiving feedback that contributes capacity to effectively adjust the process of mastering of knowledge and skills, to organize consultative assistance for students. Thus, the use of interactive forms and methods of teaching plays an extremely important role in increasing the level of health culture of students of special medical group.

Key words: interactive forms and methods of learning, students of special medical group, culture of health.

УДК 378:001.89:656.61.052

Дягилева О.С.*

НАУКОВО-ДОСЛІДНА РОБОТА КУРСАНТІВ ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА
НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОГО СЕРЕДОВИЩА ВНЗ МОРСЬКОГО ПРОФІЛЮ

У статті розглядається проблема науково-дослідної роботи курсантів вищих навчальних закладів морського профілю. Обґрунтовано, що здійснення якісної професійної підготовки, формування професійних компетентностей фахівця морського профілю не можливе без взаємодії навчально-виховної та науково-дослідної складових, оскільки лише за таких умов морські вищі навчальні заклади випускатимуть фахівців, які відповідають вимогам науково-технічного прогресу, сучасним соціокультурним нормам, вимогам світового ринку праці. Розкрито сутність науково-дослідної роботи курсантів як невід'ємної складової науково-

* Дягилева О.С.*